

УДК 811.111'23:791.221.8

БЕРЕЖНА Маргарита – кандидат філологічних наук, докторант кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови, Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, 69061, Україна (margaret.berezhna@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3345-256X>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.48.1>

Бібліографічний опис статті: Бережна, М. (2021). Психолінгвістичний образ Гели у фільмі Т. Вайтіті «Тор: Рагнарок». *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія», 48, 9–15.* doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.48.1>.

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ ОБРАЗ ГЕЛИ У ФІЛЬМІ Т. ВАЙТІТІ «ТОР: РАГНАРОК»

Анотація. У статті йдеться про особливості формування психолінгвістичного образу кіноперсонажа за психологічним архетипом «Руйнівниця». Робота є частиною комплексного дослідження цілісної системи психолінгвістичних образів персонажів англійського кінодискурсу масової культури ХХІ сторіччя, що визначає її актуальність та новизну. Дослідження виконано на матеріалі супергеройського фентезі-фільму Т. Вайтіті *Thor: Ragnarok* (2017). Методи роботи: описовий, метод суцільної вибірки, контекстуального, стилістичного, прагматичного та статистичного аналізів. За основу визначення основних психологічних рис персонажів взято класифікацію В. Шмідт (2007). До архетипу «Руйнівниця» в досліджуваному матеріалі належить головна антагоністка Тора Гела, провідними рисами характеру якої є: 1) «Руйнівниця» керується не так власними цілями й бажаннями, як найвищим благом і планує галактичне завоювання Астардом інших народів та рас; риса реалізована частотним використанням займенників першої особи множини, одиниць лексико-семантичної групи CONQUER, домінуванням дієслів у формах минулого часу; 2) «Руйнівниця» позбавлена емоцій, її мета – виконати місію; риса актуалізована майже повною відсутністю окличних речень та лексики на позначення позитивних емоцій; 3) вона бачить життя у чорно-білих тонах; риса актуалізована використанням антонімічних пар, що формують лексико-семантичні опозиційні групи LIFE та DEATH; 4) «Руйнівниця» бачить тільки два шляхи розвитку подій: або їй коритимуться, або загинуть; риса реалізована частотним використанням займенників першої особи однини та одиницями лексико-семантичної групи RULE; 5) «Руйнівниця» не виправдовує своїх вчинків; риса актуалізована використанням конфронтативного стилю спілкування, тактикою ухиляння від розмови, частотним використанням займенника другої особи; 6) «Руйнівниця» повідомляє раніше невідому інформацію; риса реалізована тактикою самопрезентації, використанням кластерів коротких, простих констативів, риторичних запитань.

Ключові слова: персонажне мовлення, кіноархетип, архетип «Руйнівниця», психолінгвістичний образ, кінодіалог, Т. Вайтіті, «Тор: Рагнарок».

BEREZHNA Marharyta – Candidate of Philological Sciences, Doctoral Student at the Department of English Translation Theory and Practice, Zaporizhzhia National University, Zhukovskoho str., 66, Zaporizhzhia, 69061, Ukraine (margaret.berezhna@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3345-256X>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.48.1>

To cite this article: Berezhna, M. (2021). Psyholingvistychnyi obraz Hely u filmi T. Vaititi «Tor: Ragnarok» [Psycholinguistic Image of Hela in the Film *Thor: Ragnarok* by T. Waititi]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia «Filolohiia» – Problems of Humanities. «Philology» Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 48, 9–15.* doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.48.1> [in Ukrainian].

© Бережна Маргарита, 2021

PSYCHOLINGUISTIC IMAGE OF HELA IN THE FILM *THOR: RAGNAROK* BY T. WAITITI

Summary. *The article focuses on the formation of the psycholinguistic image of film characters according to the psychological archetype the Destroyer. The work contributes to the creation of the holistic system of psycholinguistic images represented by characters from the English-language films of mass culture released in the XXI century. The indicated purpose determines the relevance and novelty of the research. This particular work regards the superhero fantasy film Thor: Ragnarok (2017) by T. Waititi. Methods of the research are the following: descriptive, method of continuous sampling, methods of contextual, stylistic, pragmatic and statistical analysis. The classification by V. Schmidt (2007) is taken as the basis for definition of the fundamental psychological features of characters. Hela embodies the Destroyer archetype in the studied film; her defining features are as follows: 1) The Destroyer is guided not so much by her own goals and desires, as by the highest good; she plans Asgardians' galactic conquest of other peoples and races. The feature is revealed by frequent use of the first person plural pronoun, lexico-semantic group CONQUER and predominance of verbs in past tense forms. 2) The Destroyer is emotionless, her purpose is to fulfill the mission; thus her speech is devoid of exclamatory sentences and tokens to denote positive emotions. 3) She sees life in black and white; the trait causes the use of antitheses and antonymous pairs forming the lexico-semantic opposition groups LIFE and DEATH; 4) The Destroyer sees only two ways, namely either others obey her or die. It is revealed in the speech by the frequent use of first person singular and the lexico-semantic group RULE. 5) The Destroyer does not justify his actions, which is reflected by the confrontational style of communication, evasion tactics in conversation, frequent use of the second person pronoun. 6) The Destroyer reveals some hidden information, which is demonstrated by the tactics of self-presentation, the use of clusters of short, simple sentences and rhetorical questions.*

Key words: *character's speech, film archetype, the Destroyer archetype, psycholinguistic image, film dialogue, T. Waititi, Thor: Ragnarok.*

Постановка проблеми. Образи персонажів художніх текстів різних жанрів та форм завжди привертала увагу дослідників. З'ява й бурхливий розвиток кіноіндустрії стимулювали дослідження типових образів кіноперсонажів. Релевантним підходом до дослідження мовленнєвих особливостей персонажів кіно вважаємо психолінгвістичний аналіз, заснований на теоріях К. Юнга. Від 1970-х рр. учення К. Юнга та Ж. Лакана стало провідним інструментом у кінознавстві, потіснивши інші. Наразі кінознавство з позицій Юнга є напрямом, який швидко розвивається. У теорії кіно почали застосовувати концепцію К. Юнга про архетипні прототипні персонажі, які виконують роль загальних моделей для побудови конкретних персонажів (Нап, 2019, р. 14). З часом з'явилися нові типології архетипів, що відбивають зміни у світі розважального дискурсу, який активно розвивається. Однією з них є запропонована В. Шмідт 2007 року система кіноперсонажів. Її формують 2 групи архетипів – жіночих та чоловічих (по вісім позитивних та вісім негативних у кожній групі). Інтердисциплінарність таких досліджень увиразнює актуальність та новизну розвідок у цій царині.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Архетипи – абсолютні цінності, не змінювані протягом усієї історії людства, вони лиш набувають інваріантної смислової забарвленості, нових смислових нашарувань. Виникнення цих інваріантних форм, як архетипи, увиразнює прагнення людини відшукати константи буття, завжди постійні, надійні, абсолютні. Розуміння архетипів, а відповідно й архетипних персонажів наразі потрібно розглядати як пізнання універсальних феноменів глобалізованого світу (Северінова, 2013, с. 125–126). Мистецтво кіно як важливий компонент глобалізованої культури транслює, апелюючи до базових образів свідомості та підсвідомості, в культурно-інформаційний простір уніфіковані архетипи через найкасовіші фільми світу, що здобули популярність серед глядачів різних культурних, вікових, гендерних та соціальних груп.

Попри те що фільм становить собою складну синергетичну систему з мовних і немовних знаків, вважаємо, що саме вербальним знакам належить важлива роль у визначенні нюансів повідомлення, увиразненні смислів і відтінків значень, наданні багато-

плановості висловленню та здатності набувати багатьох інтерпретацій. Так, І. Коваленко зазначає, що хоч відеоряд і домінує над словесним компонентом у наративній структурі кінофільмів, саме вербальне робить кінодискурс правдоподібним і ближчим до життя (Коваленко, 2011, с. 51). Такого ж погляду дотримується і С. Козлофф, визнаючи саме кінодіалоги засобом передачі повідомлення, адже фокус на візуальному може призвести до суперечностей у трактуванні кінодискурсу загалом (Kozloff, 2000, р. 14).

Текстотворення – це форма психології. Письменники глибоко розуміють людську природу й уміють зображати її у своїх персонажах та сюжетах. Автори показують різні типи поведінки, процеси мислення, способи пізнання смислу на основі набутого досвіду, а потім перетворюють отримане на розважальний текст (Smith, 2015, р. 5).

Мовлення персонажів у художньому творі, відтворюючи чинні норми та правила спілкування, створює правдиву картину світу й образи самих персонажів. Однак, на відміну від реального повсякденного спілкування, мовлення персонажів має свої особливості й не є точним аналогом розмовного мовлення, а лиш його стилізацією (Adamson, 1995, р. 196). Вона дає змогу створювати спрощені моделі, які своєю чергою можуть слугувати шаблонами для подальшого використання.

З погляду психології службові слова відбивають процес спілкування, а повнозначні – його тему. Визначивши частотні повнозначні слова в мовленні людини, можна сказати, про що вона думає чи говорить. Перебуваючи на поверхні сказаного, смислова лексика експліцитно розкриває інтереси мовця. Водночас службові слова тісніше пов'язані з соціальним світом і світом людини та її психікою (Tausczik & Pennebaker, 2010, р. 29–30). Так постає психолінгвістичний кіноархетип – мовно-психологічний портрет кіноперсонажа, сформований в уяві глядачів під впливом сукупності лексико-фразеологічних, граматичних, стилістичних та прагматичних елементів, властивих мовленню того чи того персонажа. Мовлення кіноперсонажів (монологічне, діалогічне, полілогічне) сприймаємо як середовище формування мовленнєвого портрета.

Наразі робіт, які пропонують використання теорії архетипів В. Шмідт для дослідження й систематизації психолінгвістичних образів персонажів у англomовному кінодискурсі масової культури, не засвідчено. Зазначене зумовлює актуальність і новизну пропонованого дослідження.

Мета статті – визначити складники психолінгвістичного образу головної антагоністки супергеройського фільму «Тор: Рагнарок», заснованого на коміксах *Marvel Comics*. Фільм входить до сотні найкасовіших англomовних фільмів ХХІ століття та до десятка фільмів, у яких головним антагоністом є жіночий персонаж. У статті проаналізовано 33 репліки Гели, репрезентантки архетипу «Руйнівниця».

Завдання дослідження: 1) актуалізувати поняття кіноархетип та психолінгвістичний образ; 2) методом суцільної вибірки виокремити репліки Гели з субтитрів до фільму та перевірити їх на відповідність відеоряду; 3) визначити психологічний архетип, до якого належить персонаж; 4) провести психолінгвістичний, лексико-семантичний, стилістичний, контекстуальний, прагматичний, статистичний аналізи реплік з метою встановлення кореляції між психологічними особливостями персонажа та лінгвістичними одиницями, які є прямим/непрямим проявом цих особливостей у мовленні.

Виклад матеріалу. Стаття є частиною комплексного дослідження цілісної системи психолінгвістичних образів персонажів англomовних фільмів масової культури ХХІ сторіччя. У згоді з класифікацією В. Шмідт (Schmidt, 2007, р. 107–108) відносимо Гелу до негативного архетипу «Руйнівниця», поріз мовленнєвим портретом персонажа, втіленням архетипу «Жінка-месія» (Бережна, 2021). Загалом Гела належить до конфліктного психотипу, позаяк її мовленню властиві: незмінність ставлень і суджень, лідерська позиція у спілкуванні, сфокусованість реплік на власній індивідуальності, конфліктні інтенції, висока частотність іронії та сарказму (Kulish, 2020, р. 38). Серед її психолінгвістичних рис виокремлюємо насамперед такі:

1) «Руйнівниця» керується не стільки власними цілями та бажаннями, скільки найвищим благом. Для Гели найвище благо – це

завоювання Асгардом інших народів та рас. Вона так пояснює свої мотиви воїнам Асгарду: *HELA: We were once the seat of absolute power in the cosmos. Our supremacy was unchallenged. Yet Odin stopped at Nine Realms. Our destiny is to rule over all others. And I am here to restore that power* (Thor: Ragnarok, 2017, 00:32:06). Риса реалізована частим використанням займенників першої особи множини *we* (2), *our* (4), *ours* (1), одиниць лексико-семантичної групи *CONQUER* (*sword* (3), *conquest* (3), *great* (3), *ambition* (2), *won* (1), *tears* (1), *recognition* (1), *warriors* (1), *kill* (1), *legions* (1), *Fenris* (1), *commander* (1), *weapon* (1), *destiny* (1), *ranks* (1), *unstoppable* (1), *dead* (1), *bodies* (1), *blood* (1), *vision* (1), *defeat* (1), *soldiers* (1), *heroes* (1), *honor* (1)), домінуванням дієслів у формі минулого часу, адже мова йде про колишні здобутки воїнів Асгарду на чолі з Гелою.

2) Щоб розпочати своє галактичне завоювання, Гелі потрібно спершу зібрати армію вірних послідовників: *HELA: Kneel before me and rise into the ranks of my great conquest* (Thor: Ragnarok, 2017, 00:32:24). Оскільки воїни Асгарду не підтримують її ідею, «Руйнівниця» вдається до жорстких заходів: одноосібно виступає проти легіону та знищує всіх його воїнів, змушуючи решту населення визнати себе його правителькою: *HELA: Still, it's a shame. Good soldiers dying for nothing, all because they couldn't see the future. Sad* (Thor: Ragnarok, 2017, 00:34:08). Риса актуалізована фразами з причинно-наслідковим зв'язком, прямими директивами, антитезами, дієсловами у формі теперішнього часу.

3) Наведений вище приклад – один із небагатьох, де Гела виявляє емоції. Сценаристи часто зображають «Руйнівницю» як бездушну машину, позбавлену емоцій, єдина мета якої – виконати свою місію. Персонаж не знає ні жалю, ні співчуття, ні докорів сумління. Навіть у наведеному прикладі її смуток лише формальний, фраза сприймається як насмішка над виявленими емоціями.

До батька Одіна та братів Тора й Локі вона теж не має родинних почуттів. Хоч батько й відіграє у її житті певну роль, емоції, які вона до нього відчуває, – це гнів, ненависть, презирство. Вона зловтішається зі смерті батька: *HELA: So he's gone. That's a shame. I would've liked to have seen that* (Thor: Ragnarok, 2017,

00:23:20). Лексико-семантична група *FATHER* представлена в її мовленні такими елементами: відсторонено-формальним *Odin* (6), нейтральним *father* (2), фамільярним *Dad* (1), а також займенниками третьої особи *he* (4), *him* (3), *his* (3).

Апелятиви, які є лінгвістичними маркерами важливих для персонажа осіб, у мовленні Гелі представлені трьома одиницями: фамільярно-принизливими *darling* та *brother* (у звертаннях до Тора), нейтрально-офіційними *Skurge* та *Executioner* (у звертаннях до ката) і єдиним позитивно маркованим *my darling* у звертанні до вовка Фенріса, з яким вона асоціює тих полеглих воїнів, які билися пліч-о-пліч з нею: *HELA: Fenris, my darling, what have they done to you? With the Eternal Flame, you are reborn. I've missed you. I've missed you all* (Thor: Ragnarok, 2017, 00:45:39). Висловлення, що актуалізують цю рису, позбавлені окличних речень, лексики на позначення позитивних емоцій, натомість сповнені іронії та сарказму.

4) «Руйнівниця» бачить навколишнє у чорно-білих тонах. Вона розподіляє персонажів на соратників і ворогів, а їхні дії відповідно на правильні і хибні: *HELA: Odin and I drowned entire civilizations in blood and tears. Where do you think all this gold came from? And then, one day, he decided to become a benevolent king. To foster peace, to protect life. To have you* (Thor: Ragnarok, 2017, 01:41:41). Риса актуалізована використанням оказіональних антитез та антонімічних пар (*history – lies, kneel – rise, stopped – unstoppable, nothing – future, alive – dying, garden parties – weapon, peace treaties – conquest, proud – ashamed* та інші), що формують лексико-семантичні опозиційні групи *LIFE* та *DEATH*.

«Руйнівниця» бачить тільки два шляхи розвитку подій: усі інші їй або коритимуться, або загинуть: *HELA: You see? No one's going anywhere. I'll get that sword, even if I have to kill every single one of them to do it* (Thor: Ragnarok, 2017, 01:45:57). Риса додатково реалізована частотним використанням форм займенника першої особи однини (*I* (10), *me* (4), *my* (6)) та репрезентантами лексико-семантичної групи *RULE* (*Asgard* (4), *executioner* (4), *power* (3), *people* (3), *execute* (3), *kneel* (3), *god* (2), *palace* (2), *goddess* (2), *king* (2), *queen* (2), *firstborn* (2),

seat (2), realms (2), rightful heir (2), honored (1), rule (1), treaties (1), protect (1), cosmos (1), civilizations (1), unchallenged (1), absolute (1), throne (1), princes (1), empire (1), supremacy (1), savior (1)).

5) «Руйнівниця» не виправдовує своїх вчинків; вона знає, що інші не зможуть оцінити ні величі її місії, ні того тягаря, який вона змушена нести. Коли Тор намагається відверто поговорити з Гелою, зрозуміти джерело її амбіцій та причину образ, вона перебиває його, звертаючи розмову на інше: *HELA: It seems our father's solution to every problem was to cover it up. THOR: Or to cast it out. He told you you were worthy. He said the same thing to me (Thor: Ragnarok, 2017, 01:41:20) ... THOR: I understand why you're angry (Thor: Ragnarok, 2017, 01:42:00) ... HELA: Okay, get up. You're in my seat (Thor: Ragnarok, 2017, 01:42:15).* Риса актуалізована через звернення до конфронтативного стилю спілкування й тактик ухиляння від розмови, частим використанням займенника другої особи *you* (22), службових слів для вираження незгоди (*but* (6), *no* (5), *not* (4), *nothing* (2), *never* (2)).

6) Оскільки архетип уособлює просвітництво та знання, «Руйнівниця» володіє таємною інформацією або знає те, що не піддається поясненню. Гела обурена й розгнівана тим, що її батько Один намагався приховати істинну причину колишніх кровопролитних завоювань та війн. Вона знає правду й хоче повідомити її спершу воїнам Асгарду: *HELA: It's come to my attention that you don't know who I am. I am Hela, Odin's firstborn, the commander of the Legions of Asgard, the rightful heir to the throne, and the Goddess of Death. My father is dead. As are the princes. You're welcome (Thor: Ragnarok, 2017, 00:31:36).*

Далі вона додає деталей у розмові зі Скерджем: *HELA: Does no one remember me? Has no one been taught our history? Look at these lies. Goblets and garden parties? Peace treaties? Odin... Proud to have it, ashamed of how he got it. We were unstoppable. I was his weapon in the conquest that built Asgard's empire. One by one, the realms became ours. But then, simply because my ambition outgrew his, he banished me, caged me, locked me away like an animal. Before that, Asgard's warriors were honored, their bodies buried as heroes*

beneath this very palace (Thor: Ragnarok, 2017, 00:42:57). Риса реалізована тактикою самопрезентації, використанням кластерів коротких, простих констативів, риторичних запитань, паралельних конструкцій, порівнянь.

7) «Руйнівниця» завжди кидає виклик іншим персонажам та змушує їх вийти за прийнятні для них психологічні кордони. Під час бійки з Тором Гела кепкує з нього: *HELA: Darling, you have no idea what's possible (Thor: Ragnarok, 2017, 00:24:12). / To be honest, I expected more (Thor: Ragnarok, 2017, 01:43:42) / I'm the Goddess of Death. What were you the god of, again? (Thor: Ragnarok, 2017, 01:47:35).* Коли Скердж вимагає, щоб мешканці Асгарду повернули викрадений меч, що керує Біфростом, Гела змушує ката довести свою відданість, стративши безневинну жінку: *SKURGE: Asgardians... Some misguided soul has stolen the Bifrost sword. Tell us where it is or there will be consequences. Bad ones. Well? HELA: You. Well? Executioner? (Thor: Ragnarok, 2017, 01:36:08).* Вона знає, що жага крові не властива Скерджу, але змушує його катувати співвітчизників. Риса реалізована використанням сарказму, тактики образи, прямих та непрямих директивів.

8) «Руйнівниця» вважає, що біль трансформації неминучий. Вона готова подати болючий урок, якщо він допоможе учневі набути нових знань чи духовно зростати. Гела вступає у битву з Тором, внаслідок якої той втрачає око: *HELA: Here's the difference between us. I'm Odin's firstborn, the rightful heir, the savior of Asgard. And you're nothing. So simple, even a blind man could see it. Now you remind me of Dad (Thor: Ragnarok, 2017, 01:43:58).* Урок тим більше болісний, що Тор нещодавно втратив батька, у якого теж не було ока. Риса реалізована використанням антитез, метафор, порівнянь, гри слів, високої та зниженої лексики для створення образних, яскравих висловлень.

9) «Руйнівниця» вчиняє жорстоке правосуддя й не визнає фаворитизму. Вона посідає високе соціальне становище й наділена владою вирішувати чужі долі. Її статусно марковану роль реалізує велика кількість суджень щодо інших персонажів (Tausczik & Pennebaker, 2010, p. 33): *THOR: I'm Thor, son of Odin. HELA: Really? You don't look like him.*

LOKI: Perhaps we can come to an arrangement. HELA: You sound like him (Thor: Ragnarok, 2017, 00:23:31). З перших реплік Гели у фільмі стає зрозумілим її ставлення до братів.

Аналізована риса виявляє себе й у стосунку до Скерджа. Він єдиний з асгардійців, хто підтримує її. Хоч і робить це в основному з бажання зберегти власне життя. Гела признає Скерджа катом, по суті, своєю правою рукою. Однак, дізнавшись про його зраду, вбиває без вагань. Риса реалізована доволі численними констативами без позитивно маркованої оцінної лексики та окличних речень.

Висновки та перспективи подальших розробок. У підсумку зазначимо, що мовленню Гели, яку відносимо до архетипу «Руйнівниця», властиві: конфронтативний стиль спілкування; тактики самопрезентації, образи

співрозмовника та ухиляння від розмови; висока частотність займенників першої особи однини та множини (*I, we*), одиниць лексико-семантичної групи *CONQUER, RULE, LIFE* та *DEATH*, дієслів у формах минулого та теперішнього часів; причинно-наслідковий тип речень; прямі та непрямі директиви; антитеза; іронія та сарказм; кластери коротких, простих констативів; риторичні запитання; конструкції з паралелізмом та порівнянням. У її мовленні майже не представлена позитивна оцінна лексика та окличні речення для вираження емоцій.

Серед перспектив дослідження виокремлюємо проблему створення на матеріалі англійських фільмів масової культури ХХІ століття цілісної системи психолінгвістичних образів персонажів з урахуванням архетипу кожного.

ЛІТЕРАТУРА

- Бережна, М.** Психолінгвістичний образ Грейс Огустін у фільмі Дж. Кемерона «Аватар». *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*. 2021. Вип. 47. С. 31–37.
- Коваленко І. В.** Интерсемиотический перевод в межкультурном аспекте : постановка проблемы. *Известия Волгоградского государственного педагогического университета*. 2011. № 2. Т. 2. С. 50–53.
- Северінова М. Ю.** Значення та роль архетипів у етнонаціональній культурі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2013. № 2. С. 124–128.
- Adamson S.** From empathetic deixis to empathetic narrative: stylization and (de)subjectivisation as processes of language change. *Subjectivity and Subjectivisation : Linguistic Perspectives*. Cambridge University Press, 1995. P. 195–224.
- Kozloff S.** *Overhearing Film Dialogue*. Berkeley ; Los Angeles : University of California Press, 2000. 332 p.
- Kulich A.** Speech personality: psycholinguistic aspect (the case of speech behavior of Sherlock Holmes). *Філологічні студії. Збірник наукових праць*. Випуск 15, 2020. С. 37–42. DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2425.2021.155>
- Han Y.** Jungian Character Network in Growing Other Character Archetypes in Films. *International Journal of Contents*. Vol. 15, No. 2, Jun. 2019. P. 13–19.
- Schmidt, V.** *The 45 Master characters*. Cincinnati, Ohio : Writers Digest Books, 2007. 338 p.
- Smith D.** *The Psychology Workbook for Writers. Tools for Creating Realistic Characters and Conflict in Fiction*. Wooden Tiger Press. 2015. 90 p.
- Tausczik Y. R., & Pennebaker J. W.** The Psychological Meaning of Words : LIWC and Computerized Text Analysis Methods. *Journal of Language and Social Psychology*. 2010. 29 (1). P. 24–54. DOI: <https://doi.org/10.1177/0261927X09351676>
- Thor: Ragnarok*. Directed by Taika Waititi, Marvel Studios, 2017 [in English].

REFERENCES

- Berezhna, M.** (2021). Psyholingvistychnyi obraz Grace Augustine u filmi J. Camerona "Avatar" [Psycholinguistic Image of Grace Augustine in the Film "Avatar" by J. Cameron]. In *Problemy humanitarnykh nauk : zbirnyk naukovykh prats Druhobytskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia «Filolohiia» – Problems of Humanities. «Philology» Series* (Issue 47), (pp. 31–37) [in Ukrainian].
- Kovalenko, I. V.** (2011). Intersemioticheskij perevod v mezhkul'turnom aspekte: postanovka problemy [Intersemitic translation in the intercultural aspect: problem statement]. In *Izvestija Volgogradskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta – Bulletin of the Volgograd State Pedagogical University* (Issue 2, vol. 2), (pp. 50–53). Volgograd [in Russian].

- Severynova, M. Yu.** (2013). Znachennia ta rol arkhetyviv u etnonatsionalnii kulturi [Significance and role of archetypes in ethno-national culture]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Management of Culture and Art* (Issue 2), (pp. 124–128) [in Ukrainian].
- Adamson, S.** (1995). From empathetic deixis to empathetic narrative : stylization and (de)subjectivisation as processes of language change. *Subjectivity and Subjectivisation : Linguistic Perspectives* (pp. 195–224). Cambridge University Press [in English].
- Kozloff, S.** (2000). *Overhearing Film Dialogue*. Berkeley ; Los Angeles : University of California Press [in English].
- Kulish A.** (2020). Speech personality : psycholinguistic aspect (the case of speech behavior of Sherlock Holmes). *Filolohichni studii. Zbirnyk naukovykh prats – Philological studies. Collection of scientific work* (Issue 15), (pp. 37–42). DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2425.2021.155> [in English].
- Han, Y.** (2019). Jungian Character Network in Growing Other Character Archetypes in Films. *International Journal of Contents*, 2 (Vol. 15), (pp. 13–19) [in English].
- Schmidt, V.** (2007). *The 45 Master characters*. Cincinnati, Ohio : Writers Digest Books [in English].
- Smith, D.** (2015). *The Psychology Workbook for Writers. Tools for Creating Realistic Characters and Conflict in Fiction*. Wooden Tiger Press [in English].
- Tausczik, Y. R., & Pennebaker, J. W.** (2010). The Psychological Meaning of Words: LIWC and Computerized Text Analysis Methods. *Journal of Language and Social Psychology*, 29 (1), 24–54. DOI: <https://doi.org/10.1177/0261927X09351676> [in English].
- Thor: Ragnarok*. Directed by Taika Waititi, Marvel Studios, 2017 [in English].